

Назарій Колосівський

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти кафедри географії України та регіоналістики,
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича,
вул. Коцюбинського, 2, м. Чернівці, 58002, Україна
e-mail: kolosivskyi.nazarii@chnu.edu.ua, <https://orcid.org/0009-0005-8821-9772>

**КЛАСИФІКАЦІЯ ЧИННИКІВ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ФОРМУВАННЯ
ТА РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ**

Здійснено класифікацію чинників формування та розвитку соціальної інфраструктури регіону за певними критеріями: походженням, характером, напрямком, тривалістю, керованістю, рівнем виникнення, значущістю, направленістю, наслідками. За походженням виділено дві основні групи чинників – природно-географічні та суспільні з подальшим їх поділом на ієрархічні одиниці нижчого порядку, а саме підгрупи факторів: економічних, соціальних, демографічних, політичних, правових, управлінських, фінансових, інноваційних, містобудівних, інфраструктурних, культурних, особистісних. Розглянуто їхню специфіку, а саме: сутність, склад, особливості впливу, значення тощо.

Природно-географічні фактори включають: геологічну будову, рельєф, ґрунтовий покрив, поверхневі та підземні води, клімат, рослинний і тваринний світ, корисні копалини та інші природні ресурси. Ця група факторів суттєво впливає на формування певних стандартів способу життя та визначає особливості розміщення об'єктів соціальної інфраструктури. Серед економічних факторів виділяються такі: соціально-економічний розвиток регіону, рівень і структура зайнятості населення, диференціація грошових доходів, рівень споживання товарів і послуг. До підгрупи соціальних факторів відносимо: особливості побуту, розподіл населення за професіями, обсяг і спосіб використання вільного часу тощо. Чисельність населення, природний і механічний рух, статеві-вікова структура, співвідношення міських та сільських жителів, частка населення працездатного віку і т. ін. становить підгрупу демографічних факторів. На вибір пріоритетів розвитку соціальної інфраструктури істотно впливають політичні фактори. Правові чинники мають велику вагу в регулюванні діяльності соціально-інфраструктурних об'єктів. При визначенні орієнтирів і розробці програм регіонального розвитку вирішальними є управлінські фактори. Підгрупа інноваційних факторів пов'язана з науково-технічним прогресом. Містобудівні фактори впливають на розміщення, тип і масштаб соціальної інфраструктури. Під інфраструктурними факторами розуміють стан наявної інфраструктури регіону. Підгрупа культурних факторів формує систему духовно-моральних цінностей суспільства, його звичаї та традиції. Особистісні фактори пов'язані з особливостями кожної окремої людини. Усі чинники характеризуються певним впливом на територію та повинні бути враховані при плануванні розвитку соціальної інфраструктури.

Ключові слова: соціальна інфраструктура, соціальна сфера, соціальна географія, регіональний розвиток, децентралізація, територіальні громади, регіони України.

Як цитувати: Колосівський, Н. (2025). Класифікація чинників, що впливають на формування та розвиток соціальної інфраструктури. *Часопис соціально-економічної географії*, 38, 58-64. <https://doi.org/10.26565/2076-1333-2025-38-07>

In cites: Kolosivskyi, N. Classification of factors affecting the formation and development of social infrastructure. *Human Geography Journal*, 38, 58-64. <https://doi.org/10.26565/2076-1333-2025-38-07>

Постановка проблеми. На формування та розвиток соціальної інфраструктури будь-якого регіону впливає ряд факторів, які можуть мати як природне походження, так і антропогенне. Без їх врахування неможливо досягти бажаного рівня суспільного розвитку. На такі чинники потрібно першочергово звертати увагу органам місцевого самоврядування при плануванні мережі об'єктів соціальної інфраструктури. Водночас необхідно активно залучати громадськість до обговорення нагальних питань та прийняття відповідних рішень. Особливої актуальності даний процес набуває в умовах децентралізації та євроінтеграції України. Незважаючи на необхідність врахування даних чинників, досі не існує універсальної їхньої класифікації.

Окремо варто відзначити руйнівний вплив російсько-української війни на соціальну інфраструктуру, особливо в прифронтових регіонах. Внаслідок воєнних дій, постійних атак безпілотниками, ракетних і артилерійських обстрілів частково або

повністю знищуються соціально-інфраструктурні об'єкти (заклади освіти, охорони здоров'я, культури, громадського харчування, магазини, транспортні мережі тощо). Це суттєво ускладнює процес надання послуг населенню та часто перешкоджає задоволенню навіть базових потреб. Виникає потреба в облаштуванні надійних укриттів. Відновлення інфраструктури зазвичай займає багато часу і вимагає значних фінансових ресурсів та й не завжди є така можливість. Масове переміщення людей призводить до додаткового навантаження на соціальну інфраструктуру у відносно безпечних регіонах України. З'являється необхідність у розширенні мережі соціально-інфраструктурних об'єктів та збільшенні кількості місць у них.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематиці класифікації чинників, що впливають на формування та розвиток соціальної інфраструктури, приділено увагу в низці наукових праць.

Так, наприклад, І.П. Кінаш [4] виділяє такі фактори впливу: економічні, політичні, правові, культурні, природно-кліматичні, демографічні, соціальні, містобудівні, національно-етнічні, соціально-психологічні. В.М. Панасюк [13] розглядає ендегенні й екзогенні чинники з подальшим поділом на групи: природно-ресурсні, економічні, демографічні, соціальні, техніко-економічні, інфраструктурні. На думку О.М. Пригодюк [14], доцільним є виділення правових, інноваційно-інвестиційних, інтеграційних, структурних, інституційних, фінансових, матеріально-технічних, управлінських, відтворювальних, соціальних і територіальних факторів. Л.Г. Чернюк, Т.В. Пепа [16] пропонують виділяти міжнародні, економічні, соціально-демографічні, державно-політичні, науково-технічні, ресурсні, ринкові та конкурентні чинники.

У [22] розглянуто сучасний стан та динаміку соціальної інфраструктури Чернівецької області. Окремим соціально-інфраструктурним галузям приділили увагу: І.І. Косташук [8], Ю.О. Білоус [6; 17], Р.В. Кісіль [7], М.Д. Заячук [19], Д.В. Золотунець [2] та інші. А.В. Кузишин, О.Г. Кучабський, І.В. Поплавська, С.І. Задворний [27] оцінили ризики функціонування соціальної сфери на прикладі областей Карпатсько-Подільського регіону. Різним аспектам соціальної сфери та її складовим присвячені також роботи [9; 15; 23; 24]. Основні фактори розміщення та розвитку підприємств сфери послуг проаналізовано в [12]. Серед праць іноземних дослідників варто відзначити такі: S. Casey [18], A. Latham, J. Layton [25; 26], A. Joshi, D. Aldrich [21], T. Fraser, O. Feeley, A. Ridge, A. Cervini, V. Rago, K. Gilmore, G. Worthington, I. Berliavsky [20] та інші.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на наявність різноманітних досліджень, присвячених соціальній інфраструктурі, багато питань все ще залишаються недостатньо розкритими. Одним з таких питань є класифікація факторів, що впливають на формування та розвиток регіональної соціальної інфраструктури. Проаналізувавши наукову літературу з даної тематики, можемо виділити деякі проблемні аспекти: відсутність єдиної загальноприйнятої точки зору щодо виділення тих чи інших факторів та їх групування, недостатнє приділення уваги взаємозв'язкам між ними та їхньому синергетичному ефекту, проблема визначення провідних факторів та пріоритетів у різних регіонах України, необхідність врахування сучасних трансформаційних процесів і територіальної специфіки тощо.

Метою дослідження є здійснення класифікації чинників формування та розвитку соціальної інфраструктури. **Завдання** включають групування чинників за певними критеріями та розгляд їхньої специфіки.

Виклад основного матеріалу. Класифікувати чинники, що впливають на формування та розвиток соціальної інфраструктури, можна за різними критеріями: походженням, характером, напрямком, тривалістю, керованістю, рівнем виникнення, значущістю, направленістю, наслідками тощо (рис. 1).

Розглянемо більш детально групи та підгрупи чинників за походженням.

Природно-географічні чинники. Соціальна інфраструктура кожного окремого регіону має конкретну територіальну прив'язку, а тому важливою характеристикою є її географічне положення. Від його особливостей значно залежать природні умови території, а це напряму впливає на розміщення тих чи інших об'єктів соціальної інфраструктури. До природних умов відносимо: геологічну будову, рельєф, ґрунтовий покрив, поверхневі та підземні води, клімат, рослинний і тваринний світ, корисні копалини й інші природні ресурси. Специфіка природного середовища відіграє значну роль у становленні певних стандартів способу життя, що прямо впливає на потреби людей, а отже, виникає необхідність у наданні їм специфічних видів послуг. Природні умови території впливають на проведення тієї чи іншої господарської діяльності людини. Особливості клімату, водні, земельні та інші види ресурсів значною мірою визначають територіальне розміщення виробництв, формування рекреаційних систем і систем розселення, що, у свою чергу, визначає особливості галузевої та територіальної структури соціальної інфраструктури відповідного регіону [10]. Крім того, група природно-географічних чинників має суттєвий вплив на формування та розвиток транспортних мереж [3].

Природно, що соціальна інфраструктура тяжіє до суспільства, а тому вона загалом краще розвинена в населених пунктах зі значною концентрацією населення. Отже, можна припустити, що у важкодоступних, через природні умови, регіонах (гірських, болотистих, лісистих тощо) з незначною кількістю мешканців соціальна інфраструктура буде характеризуватися переважно низьким рівнем розвитку. Виятком можуть бути території із суттєвими рекреаційними ресурсами, які є визначальними для туристичної галузі [11]. На таких територіях варто розвивати туристичну інфраструктуру, яка є частиною інфраструктури соціальної. Сприятливі природно-рекреаційні ресурси й комфортні кліматичні умови значною мірою сприяють залученню туристів і рекреантів до різної активності на природі. Дані фактори вважаються першочерговими для створення об'єктів туристично-рекреаційного комплексу, особливо готелів спортивно-туристичного спрямування [1]. Розвитку туризму сприяє також вигідне транспортно-географічне положення [5].

Суспільні чинники можна поділити на економічні, соціальні, демографічні, політичні, правові, управлінські, фінансові, інноваційні, містобудівні, інфраструктурні, культурні, особистісні тощо. Суспільно-географічне положення регіону, просторове розосередження населення та виробництва – важливі фактори формування соціальної інфраструктури. Система розселення населення відіграє вирішальну роль у розміщенні соціально-інфраструктурних об'єктів та їх розвитку.

До економічних факторів відносять: рівень соціально-економічного розвитку держави загалом та кожного окремого регіону зокрема, рівень і струк-

туру зайнятості населення у виробництві, рівень споживання товарів і послуг, рівень грошових доходів населення та їх диференціацію серед різних верств, структуру індивідуального споживчого бюджету тощо. Територіальна організація соціальної інфраструктури значною мірою залежить від особливостей функціонування промисловості та сільського господарства, адже ці сфери потребують всебічно

розвинутого соціально-інфраструктурного комплексу, який надаватиме якісні послуги зайнятому населенню. Вважаємо за потрібне наголосити на тому, що при розробці програм розвитку регіону необхідно дотримуватися принципів соціальної справедливості, зокрема потрібно враховувати фінансові можливості його мешканців.

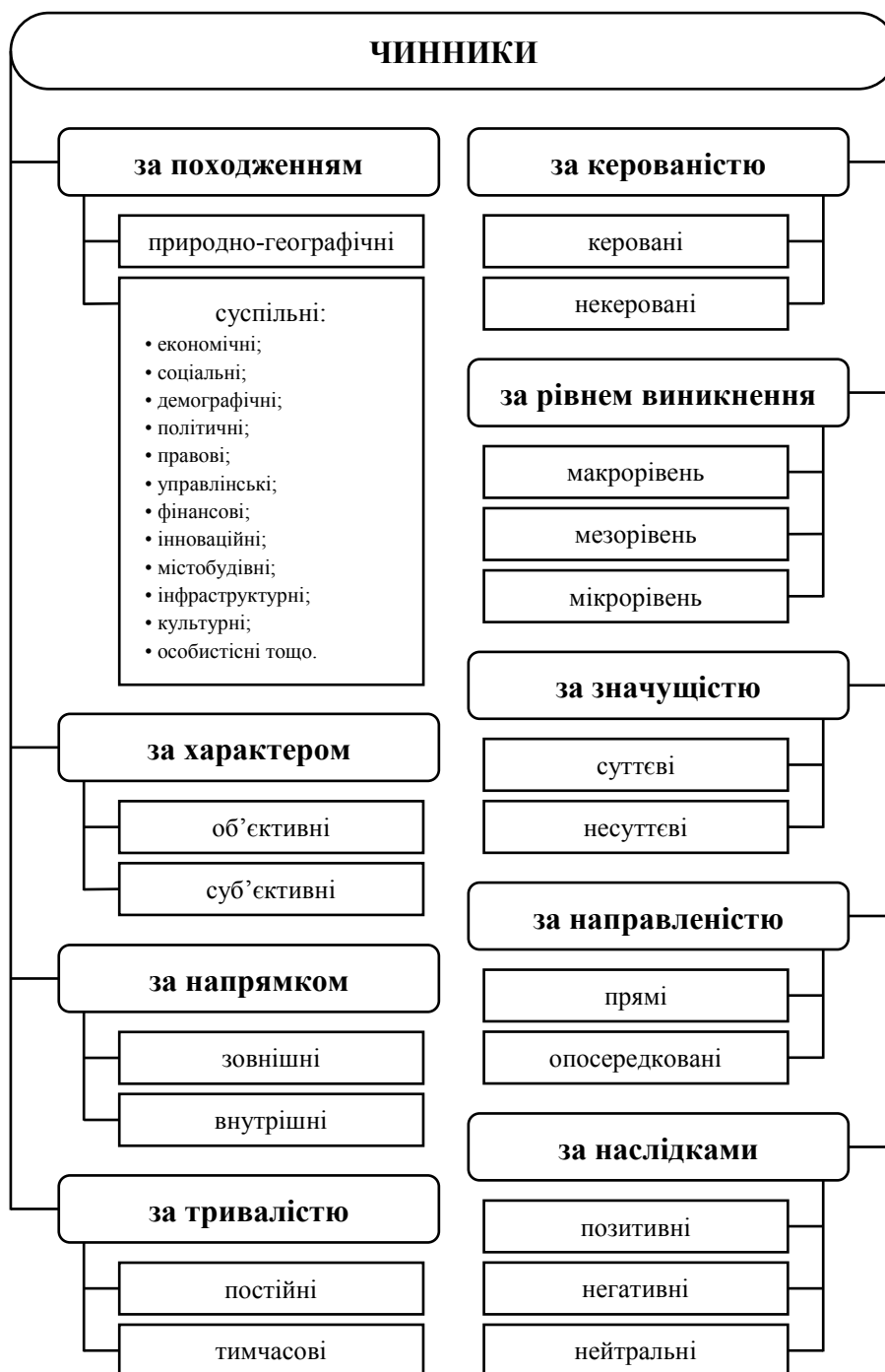

Рис. 1. Класифікація чинників, що впливають на формування та розвиток соціальної інфраструктури регіону (складено автором)

Fig. 1. Classification of factors influencing the formation and development of the social infrastructure of a region (composed by the author)

Соціальні фактори включають: особливості побуту людей, обсяг і спосіб використання ними вільного часу, розподіл населення за професіями та кваліфікацією, загальний рівень освіченості суспільства і т. ін. Вони значно впливають на властивості інфраструктури.

Попит на різні види послуг, що надаються соціальною інфраструктурою, визначається головним чином потребами населення, які, в свою чергу, залежать від його кількісних і якісних характеристик. Серед таких характеристик можна виділити: чисельність населення, природний і механічний рух, статеву-вікову структуру, співвідношення між міськими та сільськими жителями, частку працездатних осіб, розміри та склад сімей, розподіл за соціальними групами і т. д. Усе це становить підгрупу демографічних факторів, які безпосередньо впливають на темпи розвитку соціальної інфраструктури регіону.

На вибір пріоритетів розвитку соціальної інфраструктури суттєвий вплив чинить соціально-політична ситуація в регіоні. Підгрупа політичних факторів відіграє помітну роль у формуванні та реалізації соціальної політики, яка повинна бути направлена на підтримку населення, виконання всіх правових гарантій, а також збільшення інфраструктурного потенціалу. Водночас варто зазначити, що просування тих чи інших ініціатив часто є волею певної політичної сили.

Правові фактори відіграють важливу роль у регулюванні соціальних відносин і діяльності об'єктів соціальної інфраструктури. Вони формують законодавчо-правову систему держави, впливають на рівень правосвідомості населення. Важливо удосконалювати нормативно-правову базу в частині, що стосується соціальної інфраструктури, відповідно до потреб сучасності та з врахуванням регіональних особливостей. Чіткі правила та норми сприятимуть розумінню всіма сторонами своїх прав і обов'язків.

Управлінські фактори визначають ефективність розвитку соціальної інфраструктури. Вони мають суттєве значення при встановленні орієнтирів, розробці комплексних програм розвитку та створенні системи контролю за реалізацією таких програм. Стримуючими чинниками при цьому можуть бути: проблеми з кадрами, непослідовність у прийнятті рішень, корупція, неефективні методи управління та контролю.

Важливими є фінансові фактори, без яких загалом неможливий розвиток соціальної інфраструктури. До них відносять: перерозподіл бюджетних і позабюджетних коштів, витрати на утримання та матеріально-технічне оснащення соціально-інфраструктурних об'єктів, оплату праці персоналу,

розвиток меценатства тощо. До цієї підгрупи факторів можна віднести й інвестиції.

Інноваційні фактори пов'язані насамперед з науково-технічним прогресом. Через постійне зростання вимог до продуктивності праці, рівня освіти і здоров'я населення, його вмінь і навичок, виникає потреба в наданні більш якісних послуг. Вирішити дане питання і водночас сприяти подальшому суспільному розвитку покликані новітні методи та технології.

На розміщення, вид і масштаб соціальної інфраструктури, особливо в міських поселеннях, великий вплив мають містобудівні фактори. При виконанні планувальних робіт необхідно враховувати розмір поселення, його положення, щільність населення, транспортні зв'язки, розташування об'єктів виробничої та невиробничої сфер і т. ін.

Не менш важливими є інфраструктурні фактори, під якими розуміють стан наявної інфраструктури. Вона є основою для подальшого розвитку. Крім того, наявність управлінських, проектувальних, інформаційних, фінансових, наукових та інших установ підвищує ймовірність своєчасного й ефективного вирішення питань, що стосуються вдосконалення системи соціальної інфраструктури регіону.

Культурні фактори формують систему духовних і моральних цінностей суспільства, його звичаї та традиції. Кожен регіон має свої особливості соціальної інфраструктури, що пов'язано певною мірою з різним історико-культурним підґрунтям. Важливу роль тут відіграє національно-етнічний чинник.

Особистісні фактори проявляються на рівні кожного окремого індивіда. Вони пов'язані з виявом чітких-небудь особистих рис, менталітету, споживчих звичок, інтересів, настроїв, очікувань, переживань і прагнень.

Висновки. На соціальну інфраструктуру будь-якого регіону впливає низка чинників, які можна групувати на основі тих чи інших критеріїв. За походженням виділяємо дві основні групи. До першої з них відносимо природно-географічні чинники (природні умови та ресурси), до іншої – суспільні (економічні, соціальні, демографічні, політичні, правові, управлінські, фінансові, інноваційні, містобудівні, інфраструктурні, культурні, особистісні). Кожен фактор відзначається специфічним впливом на територію, а їх сукупність створює умови для формування та розвитку соціальної інфраструктури. При плануванні розвитку регіону обов'язково повинні враховуватися всі чинники, адже вони визначають доцільність тих чи інших соціально-інфраструктурних проєктів, потенційна користь від яких має переважати сукупні затрати на їх реалізацію.

Список використаної літератури:

1. Бородай Д.С. Основні фактори, що впливають на розвиток інфраструктури спортивно-туристичних готелів. *Проблеми архітектури і містобудування на транскордонних територіях*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 14-15 груд. 2011 р. Харків: ХНАМГ, 2011. С. 82-83.
2. Заячук М.Д., Золотунець Д.В. Використання цифрових технологій у транспортному секторі як фактор підвищення конкурентоспроможності. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. Географічні науки*. 2024. № 20. С. 22-27. <https://doi.org/10.32999/ksu2413-7391/2024-20-3>

3. Золотунець Д.В. Аналіз розвитку транспортної системи з урахуванням природно-географічних чинників (на прикладі міста Чернівці). *Науковий вісник Чернівецького університету : Географія*. 2023. № 845. С. 151-160. <https://doi.org/10.31861/geo.2023.845.151-160>
4. Кінаш І.П. Фактори впливу на формування соціальної інфраструктури сталого розвитку України. *Вісник Вінницького політехнічного інституту*. 2012. № 3. С. 48-51.
5. Косташук В.І. Транспортно-географічне положення рекреаційно-туристичних центрів як чинник розвитку туризму в регіоні (на прикладі Чернівецької області). *Науковий вісник Чернівецького університету : Географія*. 2022. № 839. С. 58-68. <https://doi.org/10.31861/geo.2022.839.58-68>
6. Косташук І.І., Білоус Ю.О. Суспільно-географічні аспекти формування якості знань учнів у Чернівецькій області. *Науковий вісник Чернівецького університету. Сер. Географія*. 2015. № 744-745. С. 145-148.
7. Косташук І.І., Кісіль Р.В. Територіальна організація музеїв як об'єктів етнокультурного потенціалу Чернівецької області. *Географія та туризм*. 2021. № 64. С. 42-52. <https://doi.org/10.17721/2308-135X.2021.64.42-52>
8. Косташук І.І. Територіальні відмінності в забезпеченості населення закладами культури в Чернівецькій області. *Науковий вісник Чернівецького університету. Сер. Географія*. 2011. № 553-554. С. 171-173.
9. Кузишин А.В. Просторова диференціація соціальної сфери: орієнтири повоєнної відбудови України. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Сер. Географія*. 2023. № 1 (54). С. 57-68. <https://doi.org/10.25128/2519-4577.23.1.7>
10. Кушнір Л.М., Кушнір Л.Л. Теоретичні засади формування соціальної інфраструктури регіону. *Соціально-економічні трансформації в епоху глобалізації: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. Полтава: Скайтек, 2005. С. 179-182.*
11. Мазурець Р.Р. Чинники функціонування й розвитку туризму в сучасних умовах. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Сер. Географічні науки*. 2015. № 14 (315). С. 65-69.
12. Марцінковська О.Б. Розвиток і розташування підприємств сфери послуг: аналіз і тенденції. *Економічний аналіз*. 2014. № 17 (2). С. 76-80.
13. Панасюк В.М. Систематизація факторів впливу на стан та розвиток соціальної інфраструктури регіону. *Вісник Волинського інституту економіки та менеджменту*. 2018. № 20. С. 214-221.
14. Пригодюк О.М. Фактори впливу на розвиток соціальної інфраструктури регіону. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. № 9. С. 492-496.
15. Царик Л.П., Поплавська І.В. Організація соціальної сфери областей Подільського регіону: суспільно-географічне дослідження. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Сер. Географія*. 2021. № 1 (50). С. 47-57. <https://doi.org/10.25128/2519-4577.21.1.6>
16. Чернюк Л.Г., Пепа Т.В. Соціальна інфраструктура та її пріоритетність у системі суспільного розвитку (методолого-організаційний аспект). *Вісник Чернівецького державного технологічного університету. Сер. Економічні науки*. 2012. № 1 (56). С. 10-20.
17. Bilous J. Optimization of the network of general secondary education institutions in the conditions of decentralization: geographical aspect. *Human Geography Journal*. 2020. № 28. P. 64-70. <https://doi.org/10.26565/2076-1333-2020-28-07>
18. Casey S. Establishing standards for social infrastructure. Ipswich: UQ Boilerhouse Community Engagement Centre, 2005. 23 p.
19. Geoinformation technologies as a basis for research of the optimal location of general secondary education institutions (on the example of Chernivtsi city territorial community) / M.D. Zayachuk et al. *Journal of Geology, Geography and Geoecology*. 2021. Vol. 30. № 2. P. 389-401. <https://doi.org/10.15421/112135>
20. How far I'll go: social infrastructure accessibility and proximity in urban neighborhoods / T. Fraser et al. *Landscape and Urban Planning*. 2024. Vol. 241. 104922. <https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2023.104922>
21. Joshi A., Aldrich D. Corraling a chimera: a critical review of the term social infrastructure. 2022. 27 p. URL: <https://ssrn.com/abstract=4310160> (date of access: 28.12.2024).
22. Kostashchuk I., Kolosivskiy N. Social infrastructure of chernivtsi oblast: socio-geographical assessment. *Journal of Education, Health and Sport*. 2021. Vol. 11. № 10. P. 399-410. <https://doi.org/10.12775/JEHS.2021.11.10.037>
23. Kuzyshyn A., Poplavska I. Analysis of territorial differences of the social sphere elements in the areas of the Carpathian-Podillia region. *Journal of Geology, Geography and Geoecology*. 2018. Vol. 27. № 2. P. 285-293. <https://doi.org/10.15421/111852>
24. Kuzyshyn A. Spatial diversification of the social sphere development in the Carpathian-Podillia region. *Folia Geographica*. 2019. Vol. 61. № 2. P. 144-162.
25. Latham A., Layton J. Social infrastructure and the public life of cities: studying urban sociality and public spaces. *Geography Compass*. 2019. Vol. 13. № 7. e12444. <https://doi.org/10.1111/gec3.12444>
26. Latham A., Layton J. Social infrastructure: why it matters and how urban geographers might study it. *Urban Geography*. 2022. Vol. 43. № 5. P. 659-668. <https://doi.org/10.1080/02723638.2021.2003609>
27. Risk assessment of the social sphere development on the example of areas of the Carpathian-Podillia region (Ukraine) / A. Kuzyshyn et al. *Czasopismo Geograficzne*. 2022. Vol. 93. № 3. P. 473-493. <https://doi.org/10.12657/czageo-93-19>

Nazarii Kolosivskiy

PhD Student, Department of Geography of Ukraine and Regional Studies,

Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, Kotsiubynskoho St., 2, Chernivtsi, 58002, Ukraine

e-mail: kolosivskiy.nazarii@chnu.edu.ua, <https://orcid.org/0009-0005-8821-9772>**CLASSIFICATION OF FACTORS AFFECTING THE FORMATION AND DEVELOPMENT OF SOCIAL INFRASTRUCTURE**

The classification of the factors of formation and development of the social infrastructure of a region is carried out according to certain criteria: origin, nature, direction, duration, manageability, level of occurrence, significance, focus, consequences. By origin, two main groups of factors are distinguished – natural-geographical and societal, with their further division into hierarchical lower-level units, namely subgroups of factors: economic, social, demographic, political, legal, managerial, financial, innovative, urban planning, infrastructural, cultural, personal. Their specifics are considered, namely: essence, composition, features of influence, significance, etc.

Natural-geographical factors include geological structure, relief, soil cover, surface and groundwater, climate, flora and fauna, minerals and other natural resources. This group of factors significantly affects the formation of certain lifestyle standards, and it also determines the features of the location of social infrastructure facilities. Among economic factors, the following stand out: the socio-economic development of a region, the level and structure of employment, income differentiation, and the level of consumption of goods and services. A subgroup of social factors includes lifestyle characteristics, occupational distribution of the population, the amount and ways of spending free time, and so on. Population size, natural and mechanical movement, age and gender structure, the ratio of urban to rural residents, the proportion of the working-age population, etc. constitute a subgroup of demographic factors. The choice of priorities for the development of social infrastructure is significantly influenced by political factors. Legal factors play an important role in regulating the activities of social infrastructure facilities. When setting goals and developing regional development programs, managerial factors are crucial. A subgroup of innovative factors is associated with scientific and technological progress. Urban planning factors influence the location, type and scale of social infrastructure. Infrastructural factors refer to the state of the existing infrastructure in a region. A subgroup of cultural factors forms the system of spiritual and moral values of society, its customs and traditions. Personal factors are associated with the individual characteristics of each person. All factors have a specific impact on the territory and should be taken into account when planning the development of social infrastructure.

Keywords: social infrastructure, social sphere, social geography, regional development, decentralization, territorial communities (hromadas), regions of Ukraine.

References:

1. Borodai, D.S. (2011). The main factors influencing the development of sports and tourist hotel infrastructure. In *Problems of architecture and urban planning in cross-border territories* (pp. 82-83). Kharkiv National Academy of Urban Economy [in Ukrainian].
2. Zaiachuk, M.D., & Zolotunets, D.V. (2024). The use of digital technologies in the transport sector as a factor of increasing competitiveness. *Scientific Bulletin of Kherson State University. Series: Geographical Sciences*, 20, 22-27. <https://doi.org/10.32999/ksu2413-7391/2024-20-3> [in Ukrainian].
3. Zolotunets, D.V. (2023). Analysis of the development of the transport system taking into account natural and geographical factors (on the example of the city of Chernivtsi). *Scientific Herald of Chernivtsi University. Series: Geography*, 845, 151-160. <https://doi.org/10.31861/geo.2023.845.151-160> [in Ukrainian].
4. Kinash, I.P. (2012). Factors influencing the formation of the social infrastructure of sustainable development of Ukraine. *Visnyk of Vinnytsia Polytechnical Institute*, 3, 48-51 [in Ukrainian].
5. Kostaschuk, V.I. (2022). Transport and geographic location of recreational and tourist centers as a factor in the development of tourism (on the example of Chernivtsi oblast). *Scientific Herald of Chernivtsi University. Series: Geography*, 839, 58-68. <https://doi.org/10.31861/geo.2022.839.58-68> [in Ukrainian].
6. Kostaschuk, I.I., & Bilous, Y.O. (2015). Socio-geographic aspects of quality of knowledge of students in the Chernivtsi region. *Scientific Herald of Chernivtsi University. Geography*, 744-745, 145-148 [in Ukrainian].
7. Kostaschuk, I.I., & Kisil, R.V. (2021). Territorial organization of museums as objects of ethnocultural potential of Chernivtsi oblast. *Geography and Tourism*, 64, 42-52. <https://doi.org/10.17721/2308-135X.2021.64.42-52> [in Ukrainian].
8. Kostaschuk, I.I. (2011). Territorial differences in the provision of cultural institutions to the population in Chernivtsi region. *Scientific Herald of Chernivtsi University. Geography*, 553-554, 171-173 [in Ukrainian].
9. Kuzyshyn, A.V. (2023). Spatial differentiation of the social sphere: landmarks of the post-war reconstruction of Ukraine. *Scientific Notes of Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University. Series: Geography*, 1(54), 57-68. <https://doi.org/10.25128/2519-4577.23.1.7> [in Ukrainian].
10. Kushnir, L.M., & Kushnir, L.L. (2005). Theoretical foundations of the formation of the social infrastructure of the region. In *Socio-economic transformations in the era of globalization* (pp. 179-182). Skaitek [in Ukrainian].
11. Mazurek, R.R. (2015). Factors of tourism functioning and development in contemporary conditions. *Scientific Bulletin of the Lesya Ukrainka Eastern European National University. Series: Geographical Sciences*, 14 (315), 65-69 [in Ukrainian].
12. Martsinkovska, O.B. (2014). Development and deployment of service industries: Analysis and trends. *Science Works Journal "Ekonomichnyy analiz"*, 17(2), 76-80 [in Ukrainian].
13. Panasiuk, V.M. (2018). Systematization of factors influencing the state and development of the social infrastructure of the region. *Bulletin of the Volyn Institute of Economics and Management*, 20, 214-221 [in Ukrainian].
14. Pryhodiuk, O.M. (2016). Factors influencing the development of the social infrastructure of the region. *Global and National Problems of Economy*, 9, 492-496 [in Ukrainian].
15. Tsaryk, L.P., & Poplavska, I.V. (2021). Organization of the social sphere of the areas in the Podilsk region: Socio-geographical researcher. *Scientific Notes of Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University. Series: Geography*, 1 (50), 47-57. <https://doi.org/10.25128/2519-4577.21.1.6> [in Ukrainian].

16. Cherniuk, L.H., & Pepa, T.V. (2012). Social infrastructure and its priority in the system of social development (methodological and organizational aspect). *Visnyk of Chernihiv State Technological University. Series: Economic sciences*, 1(56), 10-20 [in Ukrainian].
17. Bilous, J. (2020). Optimization of the network of general secondary education institutions in the conditions of decentralization: geographical aspect. *Human Geography Journal*, 28, 64-70. <https://doi.org/10.26565/2076-1333-2020-28-07>
18. Casey, S. (2005). *Establishing standards for social infrastructure*. Ipswich : UQ Boilerhouse Community Engagement Centre.
19. Zayachuk, M.D., Kostashchuk, I.I., Darchuk, K.V., & Bilous, Yu.O. (2021). Geoinformation technologies as a basis for research of the optimal location of general secondary education institutions (on the example of Chernivtsi city territorial community). *Journal of Geology, Geography and Geoecology*, 30(2), 389-401. <https://doi.org/10.15421/112135>
20. Fraser, T., Feeley, O., Ridge, A., Cervini, A., Rago, V., Gilmore, K., Worthington, G., & Berliavsky, I. (2024). How far I'll go: social infrastructure accessibility and proximity in urban neighborhoods. *Landscape and Urban Planning*, 241, 104922. <https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2023.104922>
21. Joshi, A., & Aldrich, D. (2022). *Corralling a chimera: A critical review of the term social infrastructure* (Global Resilience Institute Working Paper 12-1). Retrieved December 28, 2024, from <https://ssrn.com/abstract=4310160>
22. Kostashchuk, I., & Kolosivskiy, N. (2021). Social infrastructure of chernivtsi oblast: socio-geographical assessment. *Journal of Education, Health and Sport*, 11(10), 399-410. <https://doi.org/10.12775/JEHS.2021.11.10.037>
23. Kuzyshyn, A., & Poplavska, I. (2018). Analysis of territorial differences of the social sphere elements in the areas of the Carpathian-Podillia region. *Journal of Geology, Geography and Geoecology*, 27(2), 285-293. <https://doi.org/10.15421/111852>
24. Kuzyshyn, A. (2019). Spatial diversification of the social sphere development in the Carpathian-Podillia region. *Folia Geographica*, 61(2), 144-162.
25. Latham, A., & Layton, J. (2019). Social infrastructure and the public life of cities: studying urban sociality and public spaces. *Geography Compass*, 13(7), e12444. <https://doi.org/10.1111/gec3.12444>
26. Latham, A., & Layton, J. (2022). Social infrastructure: why it matters and how urban geographers might study it. *Urban Geography*, 43(5), 659-668. <https://doi.org/10.1080/02723638.2021.2003609>
27. Kuzyshyn, A., Kuczabski, A., Poplavska, I., & Zadvornyi, S. (2022). Risk assessment of the social sphere development on the example of areas of the Carpathian-Podillia region (Ukraine). *Czasopismo Geograficzne*, 93(3), 473-493. <https://doi.org/10.12657/czageo-93-19>

Received 02 April 2025

Accepted 18 May 2025